

BESCHRIJVING FIETSRUTE BIODIVERSITEIT 1,

CIRCA 20 KM (LOCHEM STAD-KLEIN DOCHTEREN-VELHORST)

START: BERKELOORD VIJVER, NAAST HOTEL VIJVERHOF, MARINUS NAEFFLAAN 11, LOCHEM

(1) VIJVER BERKELOORD

- MET RUG NAAR VIJVER, LINKSAF HAITSMA MULIERLAAN IN
- DEZE VOLGEN TOT NIEUWEWEG, DAAR RECHTSAF
- 2^E LINKS KASTANJELAAN
- BREDE WEG OVERSTEKEN (GAAFF OTTOWEG)
- LINKSAF VENTWEG OOSTERWAL VOOR STADSSCHOUWBURG LANGS
- 1E RECHTS, METEEN WEER LINKS ZUIDERWAL
- 1^E LINKS BURGEMEESTER LEENSTRAAT OVER WATER
- 2^E RECHTS ALBERT HAHNWEG
- 3^E RECHTS REMBRANDTLAAN
- BIJ 3^E RECHTS STOPPEN (HOEK CHARLOTTE DE BOURBONSTRAAT)

(2) BUURGGROEN

- WEER RECHTDOOR OP REMBRANDTLAAN
- 1E LINKS. JAN STEENLAAN 1B.

(3). VLEERMUISKAST AAN DE VOORGEVEL VAN 1B

- TERUG EN LINKSAF REMBRANDTLAAN In
- NA JAN STEENLAAN, 4^E RECHTS GAAFF HENDRIKLAAN
- 2e RECHTS KOEDIJK
- 2^E LINKS OVER ROOD FIETSPAD LANGS BEEK

* STOP IN BOCHT NAAR LINKS. INGEZAAIDE BLOEMEN TORENMOLENLAAN

(4). STROOK INGEZAAIDE BLOEMEN

- WEER VERDER LINKS NIEUWE BEEK VOLGEN
- STOPPEN BIJ 2^E STENEN BRUGGETJE.

(5). HERINRICHTING NIEUWE BEEK

- IN BOCHT RECHTS AANHOUDEN, STOPPEN VÓÓR 2^E HOUTEN BRUGGETJE

(6). NIEUWE OVERLAAT EN BRUG, PLUS SCHUIN AFLOPENDE OEVER

- BRUGGETJE EN LINKSAF LANGS DE VEENGOOT
- PAD WORDT WEER VERHARD, BIJ SPLITSING LINKS
- RECHTSAF KIJKSTEEG, ONDER VIADUCTJE DOOR
- METEEN RECHTSAF NIJKAMPSWEG
- NA BOCHT NAAR LINKS, STOPPEN BIJ 2^E BOERDERIJ LINKS.

(7). ZONNEBLOEMLINT NIJKAMPSWEG

- EERSTE LINKS
- RECHTSAF KIJKSTEEG, FLINK STUK RECHTDOOR
- SCHERPE BOCHT NAAR RECHTS, LAGEWEG

(BIJ BOERDERIJ BOCKHORST RECHTS, ZIE JE IN. DE VERTE HET WITTE STARINGKOEPELTJE)

- JE PASSEERT RECHTS DE DOCHTERENSEWEG MET BORDJE NAAR STARINGKOEPEL, VERVOLGENS KRUIS JE DE OUDE VORDENSEWEG
- DAARNA RECHTSAF 2^E INGANG (BIJ WIT HEK) SCHUIN VAN VELHORST IN
- RECHTSAF BREDE ONVERHARDE WEG IN
- AAN JE LINKERHAND DE BIOBOERDERIJ

(8). BIOBOER VELHORST

- DIRECT NA BOERDERIJ LINKSAF ONVERHARD PAADJE IN
- DIRECT AAN JE RECHTERHAND DE HISTORISCHE TUIN VELHORST

(9). HISTORISCHE TUIN VELHORST

- 1^E PAADJE NA MOESTUIN RECHTS
- STOP BIJ WITTE BRUG EN SLUIS BERKEL

(10). HERINRICHTING BERKEL BIJ VELHORST

- OVER BRUG RECHTSAF ZEER SMAL EN BOCHTIG PAADJE VOLGEN
- RECHTSAF EHZER ALLEE (LANGS EHEZERWOLD)
- VOOR STALEN BRUG RECHTSAF KANAALDIJK
- KANAALDIJK EIND VOLGEN TOT VLAK VOOR VOLGENDE BRUG, DAAR RECHTS
- BIJ ELEKTRICITEITSMAST RECHTS (DOCHTERENSEWEG)
- VOLGENDE SPLITSING WEER RECHTS
- STOP V OOR BRUG OVER BERKEL

(11). BERKEL DOCHTERENSEWEG

- BRUG OVER EN LINKSAF LAGEWEG

- BIJ SPLITSING MET PADDENSTOEL NIET LINKS RICHTING LOCHEM, MAAR RECHTS AANHOUDEN, ONVERHARD WEGGETJE IN
- BIJ DRIESPRONG MIDDELSTE WEGNEMEN, KLEINDOCHTERENSE SCHOOLDIJK
- BIJ SPLITSING NIET LINKS GROTE KLOKKE IN, MAAR RECHTSAF.
- DOORRIJDEN TOT ZUTPHENSE WEG, AAN OVERKANT ZICHTBAAR BIJENHOTEL

(12). BIJENHOTEL

- KLEIN STUKJE TERUG, NIET LINKSAF DE KLEIN DOCHTERENSE SCHOOLDIJK IN, MAAR RECHTDOOR TOT DRIESPRONG
- DAAR RECHTS AANHOUDEN
- DAN 1^E LINKS KELHOUTWEG, GAAT OVER IN KLOKKEDIJK
- 2^E RECHTS KIJKSTEEG
- ONDER VIADUCTJE DOOR
- BIJ BORD 'OVERSTEKENDE KINDEREN' RECHTSAF ENKWEG
- BIJ BOCHT NAAR RECHTS. NIET HEGGERANK IN, MAAR LINKS AANHOUDEN ENKWEG
- VLAK VOOR DE KRUISING MET ALBERT HAHNWEG IS RECHTS INGANG VAN IVN NATUURTUIN

(13). IVN-NATUURTUIN

- ALBERT HAHNWEG NAAR LINKS OP EN HELEMAAL UITFIETSEN
- TEGENOVER BRANDWEERKAZERNE NAAR LINKS BURG. LEENSTRAAT
- 2^E RECHTS ZUIDERBLEEK
- RECHTDOOR, GAAT OVER IN OOSTERBLEEK
- 2^E RECHTS KASTANJELAAN
- 3^E RECHTS NIEUWEWEG
- 1^E LINKS HAITSMA MULIER
- GAAT OVER IN MARINUS NAEFFLAAN

(14). BERKELOORD VIJVER /EINDE

ROUTE 1 - LOCATIES BIODIVERSITEIT

Dit zijn de genummerde plekken in de routebeschrijving en op de kaart. Het is de moeite waard om hier even te stoppen en de achtergrondinformatie te lezen.

1. VIJVER BERKELOORD

De oeverplanten die hier rond de vijver groeien, zijn eigenhandig geplant door de buurtbewoners van Berkeloord. Je vindt langs het water onder andere de grote kattenstaart en koninginnekruid. Rond de vijver zijn ook gras- en bloemenmengsels ingezaaid. In het najaar plant de buurt stinsenbollen. Dat maakt deze omgeving weer een stuk natuurvriendelijker. De werkzaamheden zijn heel recent uitgevoerd, dus het heeft even tijd nodig voordat alles volledig tot zijn recht komt.

Deze aanpak is onderdeel van een opknapbeurt van dit fraaie stuk beschermd stadsgezicht. Door plaatsing van nieuwe zitbanken, valt er weer volop van het landschap te genieten. De vijver is hiermee teruggebracht in de klassieke stijl van een Engels stadspark. Het idee voor het project komt van Belangenvereniging Beschermd Stadsgezicht. Het is uitgewerkt samen met de gemeente, Waterschap Rijn & IJssel en Circulus-Berkel.

Al eerder zijn de ganzen die bij de vijver leefden verplaatst. Ze vraten het gras op en waren soms niet erg vriendelijk tegen voorbijgangers.

2. BUURGROEN (Perkje hoek Rembrandtlaan/Charlotte de Bourbonlaan)

Wie het kleine niet eert....

In deze buurt, de Gravenbuurt, steken bewoners de handen uit de mouwen. Daarom ziet het er fris en bloeiend uit in de Charlotte de Bourbonlaan. Dit perkje maakt deel uit van het project Buurgroen, zoals je op het bord kunt zien. Wat hier aan gemeentegroen groeit, is uitgekozen en eigenhandig aangeplant door buurtbewoners. En ze zorgen ook samen voor het onderhoud. De insecten en vogels doen er hun voordeel mee.

Wil je samen met je buurtbewoners ook een bijdrage aan een bloeiende buurt? Ga voor meer info naar <https://www.circulus-berkel.nl/lochem/diensten-openbare-ruimte/onderhoud-gemeentelijk-groen/groen-in-de-buurt/>

Jullie inzet wordt door de gemeente beloond met een kleine vergoeding. Circulus Berkel geeft graag advies en tips. In de hele gemeente onderhouden al zo'n 60 buurten en straten hun eigen groen. Borden van Buurgroen kom je op veel plekken tegen. Het project is een samenwerking van Circulus Berkel, Stichting Welzijn Lochem en de gemeente.

2. VLEERMUISKAST JAN STEENLAAN 1B

Aan de voorgevel van de Jan Steenlaan 1b zie je een vleermuiskast hangen. Van dit soort slaapplekken voor vleermuizen zijn er afgelopen tijd in totaal zo'n 60 exemplaren opgehangen, verspreid over de hele gemeente Lochem. Het is een samenwerkingsproject van bewoners met Vleermuiswerkgroep Gelderland (www.VleGel.org) en de gemeente. Doordat steeds meer spouwmuren van huizen worden geïsoleerd, heeft de vleermuis minder rustplekken. Vandaar dat bewoners de gelegenheid is geboden gratis een kast aan hun huis te laten ophangen.

Vleermuizen zijn belangrijk omdat ze de insectenstand in evenwicht houden. Een vleermuis kan in 1 nacht meer dan 1000 insecten eten. Ze vangen ook de vlinders van plaaginsecten zoals de eikenprocessierups en buxusmot. Zelf kun je ook een kast ophangen, maar er zijn ook andere manieren waarop je de vleermuis kunt helpen. Wil je tips? Kijk naar deze tipclip van gemeente Lochem: <https://youtu.be/fZx0y9rg8N4>

4. INGEZAAIDE BLOEMEN MOLENGRONDEN

Nog een voorbeeld hoe een buurt opfleurt door een grasveld in te zaaien met bloemen. Je ziet hier onder andere rode klaprozen en blauwe korenbloemen, soorten die vroeger in elk graanveld stonden. Door het zuiveren van zaaigoed en 'onkruidbestrijding' zijn ze helaas vrijwel uit het

boerenland verdwenen. Zelf een bloemen- en kruidenmengsel inzaaien? In deze tipclip van gemeente Lochem zie je hoe dat moet:

<https://www.youtube.com/watch?v=RVw2qgKUV20&list=PLrdvwhJxf2YTTX69Izg3VPViH9p6m2XNj&index=7>

5. NIEUWE BEEK

Je staat hier bij de Nieuwe Beek, die verderop uitkomt in de Barchemse Veengoot. Deze twee waterlopen zijn het afgelopen jaar drastisch heringericht. Eerste doel is om wateroverlast voor de bewoners van de wijk Molengronden te voorkomen. Zodat bij extreme regen de straten niet opnieuw blank komen te staan en de kruipruimtes weer vollopen (zoals in 2010). Maar tegelijkertijd is hiermee voorkomen dat in droge periodes het water te snel wordt afgevoerd.

Watertekort is slecht voor de natuur. En in combinatie met warmte kan het leiden tot problemen met de kwaliteit van het water. Denk aan te veel (blauw)algen of kroos. Van beide waterlopen is aan één kant de kade flink verhoogd zodat het water niet de wijk in kan stromen. Aan de andere kant is een langzaam aflopende kade gemaakt. Zo krijgt het water aan die zijde meer ruimte en tegelijk wordt het water langer vastgehouden. Dat zorgt voor natuurvriendelijker oevers met meer gevarieerd groen. Iets verderop bij de volgende stenen brug, zie je dat aan de overkant een deel van de oever is ingezaaid met zonnebloemen. Wil je zelf verantwoord met water omgaan in je eigen tuin? Bekijk deze tipclip van gemeente Lochem:

<https://www.youtube.com/watch?v=NgfhX7W0HFk&list=PLrdvwhJxf2YTTX69Izg3VPViH9p6m2XNj&index=6>

6. BARCHEMSE VEENGOOT (vlak voor houten bruggetje)

Je staat nu bij het punt waar de Nieuwe Beek uitkomt in de Barchemse Veengoot. Op enkele locaties langs het water zijn de Reuzenberenblauw en Japanse Duizendknoop aangetroffen en verwijderd. Dat zijn niet inheemse soorten planten die schade kunnen veroorzaken aan de biodiversiteit. De nieuw vormgegeven groene oevers worden zo ingericht en onderhouden dat de natuurwaarden verbeteren.

Kijk je naar rechts dan zie je in de verte een ingreep in de Barchemse Veengoot. Daar zat voorheen een zogenoemde vaste overlaat in de Barchemse Veengoot. Als het water een te hoog peil bereikte, dan stroomde het eroverheen. Die vaste overlaat is vervangen door een beweegbare klepstuw, zodat het waterpeil beter geregeld kan worden. Bovendien is er nu een nieuwe voetgangersbrug, zodat je een mooie wandeling kunt maken langs de Berkel. Vlak bij het bruggetje zie je heel goed de schuin aflopende oever.

7. ZONNEBLOEMLINT NIJKAMPSWEG

Je ziet ze overal de kop opsteken. Knalgele zonnebloemen als een lint langs akkers. Dit jaar hebben boeren in de gemeente Lochem in totaal bijna 15 kilometer ingezaaid, vaak langs velden met mais. Dat ziet er niet alleen aantrekkelijk uit, maar het levert ook stuifmeel en nectar op voor bijen, insecten en vlinders. En daar profiteren de vogels ook weer van.

Boeren kunnen de zonnebloemen in principe tegelijk met de mais oogsten en aan het vee voeren. Nog beter is het voor de biodiversiteit als ze in de winter blijven staan, zodat vogels de zaden kunnen eten. Wel is de opbrengst hierdoor voor de boeren wat lager. Daar krijgen ze via de actie 'zonnebloemenlint' een vergoeding voor per strekkende meter. Iedereen kan dit project steunen. Voor 11 euro zorg je al voor een strook zonnebloemen met een lengte van 10 meter. Meer mag ook natuurlijk. Meedoen aan het lint voor 2022? Ga naar <https://zonnebloemlint.nl/> Het project is in handen van natuurvereniging 't Onderholt, die een startsubsidie kreeg van gemeente Lochem.

8. BIOBOER VELHORST

Je staat hier bij het bedrijf van de natuurboer op landgoed Velhorst van Natuurmonumenten. Sinds 2019 werkt Arjen van Buren met zijn boerderij aan het herstel en versterking van de biodiversiteit door extensieve landbouw. De laaggelegen gronden worden gebruikt voor koeien en schapen, hogere gronden voor de teelt van verschillende gewassen, zoals graan, aardappels, groenten en kruiden. Dat gebeurt allemaal op biologische wijze.

Verder wordt gewerkt met bloemrijke akkerranden voor het aantrekken van nuttige insecten en het verbinden van landschapselementen. Ook is de boerderij stagebedrijf voor studenten van de (hoge) landbouwschool. Op die manier wordt de toekomstige generatie geïnspireerd door mogelijkheden van natuur-inclusieve landbouw. Meer weten of online producten kopen van dit bedrijf? Ga naar <https://www.landgoedvelhorst.nl/> Je kunt ook een bijdrage leveren door een pixel (1,50m x 1,50m) grond te huren. De opbrengst van de gewassen is dan voor jou. Zie voor meer info dezelfde website.

9. HISTORISCHE TUIN VELHORST

Vlak na de boerderij vind je de historische tuin van landgoed Velhorst. Deze wordt onderhouden door een groep enthousiaste vrijwilligers. De tuin bestaat uit een moestuin, bloemen-borders, druivenkas en boomgaard. Ook staat er een groot formaat bijenhotel. Mocht je op donderdag een bezoek brengen aan het landgoed dan kunnen vrijwilligers die aan het werk zijn, vragen beantwoorden.

10. BERKEL BIJ VELHORST

Hier sta je op het witte bruggetje over de Berkel op landgoed Velhorst. De Berkel is een ecologische verbindingszone. De rivier is dus een verbinding tussen natuurgebieden die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur. Daardoor kunnen dieren en planten migreren, zodat ze meer overlevingskansen hebben.

De komende tijd wordt de rivier hier stevig aangepakt en deels weer in oude staat hersteld. Onder deze brug stroomt een rechtgetrokken stuk van de Berkel. Dat wordt deels gedempt en het karakteristieke bruggetje wordt verplaatst naar de oude bochtige lus van de rivier die hier nog steeds ligt. De stuw die je nu ziet is een grote hindernis voor vissen. In het historische bochtige stuk dat in ere wordt hersteld, komt een nieuwe beweegbare stuw. Daardoor kunnen vissen hier voortaan zonder probleem langs zwemmen. Ook worden er gebieden gereserveerd voor tijdelijke berging van overtollig water in natte periodes.

11. BERKEL DOCHTERENSEWEG

Je staat voor de brug over de Berkel aan de Dochterenseweg. Ook hier wordt de rivier weer deels teruggebracht in zijn natuurlijke staat. Kijk je naar het westen (rechts), dan zie je aan deze kant van de rivier het begin van een wandelpad langs de Berkel naar het witte bruggetje op landgoed Velhorst. Aan de overkant van het water wordt een brede strook langs het water ingericht als natuurlijk grasland. Ook daar gaat een wandelpad richting Velhorst en Almen, maar daar loop je door de strook grasland op grotere afstand van de rivier.

Kijk je naar het oosten (links), dan zie je aan de overkant een wandelpad richting het bekende koepeltje van Staring. Op die plek wordt een natte 'stapsteen', een plasdrasoever aangelegd. Zo'n 'stapsteen' is een rustgebied waar planten en dieren zich redelijk ongestoord kunnen voeden, voortplanten en schuilen. Via een reeks stapstenen langs de Berkel kunnen ze zich van het ene

natuurgebied naar het andere bewegen. Het wandelpad wordt helemaal doorgetrokken naar Lochem. Via een aan te leggen vlonderpad onder de brug waar de Rondweg West (N346) over de Berkel gaat, kun je dan zo Lochem binnenwandelen. Ook wordt er op dit traject een stuw vervangen door een beweegbare stuw met vispassage.

12. BIJENHOTEL

Dit enorme bijenhotel van meer dan 100 kilo is gemaakt en geplaatst door de Rotary Club Barchem. Het staat midden in een zes meter brede strook rondom het maisveld. Die strook wordt door Natuurmonumenten gepacht van de boer en ingezaaid met een mengsel van bloemen. Dat levert het perfecte voedsel voor bijen en andere insecten. Gemeente Lochem steunt het project met subsidie.

In het hotel hebben de Rotary-vrijwilligers dennenappels, stro, takken, stammen en dakpannen verwerkt. In de stammen zijn gaten geboord waarin de insecten kunnen wegkruipen. Het gaas dat ervoor is gespannen moet voorkomen dat onder andere spechten de hotelkamers kunne leegeten. Het bord op het hotel geeft meer informatie over het project. Zelf een bijenhotel kopen of maken? Ga voor meer info naar www.bijenstichting.nl

13. NATUURTUIN IVN

De natuurtuin van het IVN is al 37 (!) jaar een oase vol biodiversiteit in Lochem. Middenin een woonwijk is hier een grote rijkdom aan planten, kruiden, insecten en vogels te vinden. Onder leiding van 2 IVN-ers zorgen vrijwilligers met groene vingers voor het onderhoud. Er is een houtwal, een moestuin en een gedeelte kloostertuin met kruiden en bijzondere planten.

De vrijwilligers geven natuurlessen op verzoek van onder andere scholen. Ook zijn er speciale avonden met aandacht voor onder meer nachtvlinders, vleermuizen en paddenstoelen. Door het organiseren van rondwandelingen en het geven van informatie wordt het publiek en de buurtbewoners bij de natuurtuin betrokken.

Zin om ook je handen uit de mouwen te steken in de natuurtuin? Meld je aan via natuurtuin@hotmail.com.

De vrijwilligers zijn aan het werk op elke 4e zaterdag van de maand van 9.30 tot 12.30 uur, en van april tot oktober ook op elke 2e dinsdagavond van 19.00 tot 21.00 uur. Meer info: <https://www.ivn.nl/afdeling/noord-midden-achterhoek/werkgroep-natuurtuin>

14. VIJVER BERKELOORD - EINDE ROUTE